

בשנת 1868 נפתח בעיר אג'מר שבמרכז ראג'סטאן בית הספר הראשון לנסיכים, המשמש עד היום כבית ספר יוקרתי. לכל נסיך נבנה ארמון נפרד, וכל ארמון כזה מאכלס כיום יותר ממאתיים תלמידים

מסביב לעולם ?? עד ??

קדחת, טרום-כריסמס

מתקיימים בכל עיר ותחת כל עץ (אשוח) רענן. מאוד עממי, קצת מסחרי ומלא חן. הם מתחילים כחודש לפני כריסמס, והקדחת מתגברת והולכת ככל שנתלשים הדפים בלוח השנה לקראת סוף דצמבר.

איפה: רחבי איזופה וארצות הברית
מתי: החודש שלפני חג המולד

מסורת, לגרש את החורף

לצד אירועי כריסמס המוכרים, ממושיכות להתקיים מסורות עתיקות ואוטנטיות, שרידים לחגי חורף אירופיים עת

ארץ המלכים

רג'סטן שבהודו זרועה כולה בארמונות מפוארים ובמצודות של מהראג'ות ושל נסיכים מקומיים, שצברו בשעתם עושר אגדי. רבים מהארמונות הללו נשארו בידיים פרטיות, והוסבו למוזיאונים ולמלונות מורשת יוקרתיים, שמספקים חלום אקזוטי לתייר והון עתק לבעלים ← יותם יעקבסון

יצירות מופת
ארכיטקטוניות.
הארמון בעירה בונדי, המשקיף אל אגם מלאכותי. משמאל: קירות מצוירים בהוי החצר: ציור לטסה מימין: הארמון בדונגפור ותקרה מצוירת בחד מחודי

אף שרג'סטן היא יעד תיירות פופולרי, היא עודנה אחת מהמדינות הנחשלות ביותר בהודו בכל הנוגע לרמת שירותי הבריאות ומוסדות השכלה. הרבה מנחשלותה של המדינה נזקף לחובתן של שושלות המלוכה המקומיות, ששלטו באזור במשך מאות שנים. אותן שושלות מלוכה חסמו ורמסו וגולו מהתושבים את כל מה שמעולם לא היה להם, וצברו על חשבונם עושר אגדי. עד המאה ה-16, אז נכבשו הנסיכויות המקומיות בידי השושלת המוגולית המוסלמית, התקיימו של הודו המודרנית.

דומה שרג'סטן היא המקום הקרוב ביותר לחלום האקזוטי על הודו כארץ של ארמונות פאר של נסיכים לוחמים, על אגפי ההרמון שבהם, על הגנים המרהיבים, הצריחים המסוגגנים ושערי הענק ששיירות פילים שלמות יכולה לעבור תחתם. כל אלה אכן מתקיימים ברג'סטן ("ארץ המלכים", בתרגום מילולי), אחת המדינות שמרכיבות את הפרציה של הודו; למעשה שטחה הוא הגדול ביותר מבין מדינותיה של הודו המודרנית.

הארמון בדונגפור.
כל הקירות בכל הקומות מצוירים ומעוטרים

לבטים קשים החליטו בסופו של דבר לחבור להודו העצמאית. גבולות ממלכותיהם המאוחדות הוגדרו כגבולות המדינה, וג'איפור, עירו של מנהיגם, הפכה לבירתה.

כשהמהראג'ות הצטרפו להודו הגדולה, הם עשו זאת תוך שמירה על זכויותיהם הפיננסיות ועל רכושם. זכויות אלה אמנם נפגעו קשות ברפורמות שערכה אינדיה גנדי בסוף שנות ה-70 של המאה הקודמת, אך למרות זאת משפחות המלוכה עדיין מחזיקות בהרבה מעושרה של המדינה, ואף שזה עשרות שנים אין למלכים כל מעמד רשמי, עדיין חולקים להם התושבים, נתיניהם לשעבר, כבוד רב ומתייחסים אליהם כאל בני אלים.

שרידי העבר המפואר של המהראג'ות נמצאים על כל צעד ושעל: משרידי חומות חרות, מבצרים נישאים, ארמונות מפוארים, מצבות וזכרון, גנים

למלכי חסות. השליטים המקומיים המשיכו לספק חיילים ולשלם מסים לשלטון המרכזי, ובמקביל הפכו חיהם למסואבים יותר ויותר. בתמורה לנאמנותם ניתנו להם עוד ועוד טובות הנאה, ולמרות אורח חיהם המסורתי והאדוק של רובם הם גם הוקסמו לא מעט מאורח החיים המערבי.

את בני בריתם לרומים להם. כך, בשנת 1868 נפתח בעיר אג'מר שבמרכז רג'סטן בית הספר הראשון לנסיכים, המשמש עד היום כבית ספר יוקרתי. לכל נסיך נבנה ארמון נפרד (כל ארמון כזה מאכלס כיום יותר ממאתיים תלמידים). לצד מקום לרכוש בו השכלה מערבית יכלו המלכים להפגין את כוחם בפני עמיתיהם. התלמיד הראשון שהגיע לקולג' היה הנסיך מאלוור (Alwar). הוא הגיע רכוב על פיל ומלווה ב-300 איש.

דילמה של ממש עמדה בפני המלכים עת עמדה הודו לקבל את עצמאותה: האם יצטרפו אליה או לא? - זו הייתה השאלה ש-19 מלכים שחברו יחדיו, בראש המהראג'ה של ג'איפור, התלבטו בה. בתום

יום ה' | י"ט בטבת תשע"ז | 31 בדצמבר 2015

הארמון בבונדי. תחרת אבן וגילופים מרהיבים. המהראג'ה אינו מגיע עוד לשבת על כסאו, אבל מידי יום מונחים כאן פרחים טריים כמנחה עבורו, כאילו בכל רגע הוא ישוב

כשהנסיכויות הצטרפו להודו המודרנית, המהראג'ות הקפידו לשמר את זכויותיהם הפיננסיות ואת רכושם. על אף הרפורמות, משפחות אלה עדיין מחזיקות בהרבה מעושרה של המדינה

המהראג'ה בעזרת לגיון של סריסים. כיום משמש חלק הארי של הארמון כמוזיאון. שאר חלקיו משמשים כבתי מלון, ואחד מהם עדיין משמש למגורי בית המלוכה. פארו של הארמון ניכר כבר כשהולפים תחת שערי הכניסה המסוגננים. הם נבנו גדולים במיוחד, כדי לאפשר תחתם מעבר של פילים ועליהם אפריונים. מעל החצר החיצונית מתנשאים קירותיו הגבוהים של הארמון, ובמצעם ניבט ריקוע מוזהב של השמש, סמל שושלת המלוכה. בחדר שמעבר לו נחבאת פינת פולחן מיוחדת, שבה מופיע השמש המשופם (בהדרו השמש הוא ממוין זכר) וקרניו עשיות חרבות.

בתוך הארמון שכיות חמדה רבות: ציורי מיניאטורה, ריהוט יוקרתי, אגן עשוי אבן שיש אחת, שבה נהוג היה לשקול את המלך החדש בובה, ולהשליך את המטבעות אל ההמון. לצדם ניכרות השפעות אירופיות בדמות זוכית בלגית ואריחים הולנדיים. מחלקים שונים בארמון נשקפים גופים יפים של העיר ושל סביבותיה. בין היתר ניתן לראות את ארמון האגם, שנבנה על אי מלאכותי בלב אגם פיצ'ולה, המשמש כיום כמלון יוקרה, ואת ארמון המונסון, שנבנה על ראש הר מחודר ושימש את משפחת המלוכה בעונה הגשומה, שבה גם מתרבים היתושים.

דונגריפור: הארמון המצויר

במרחק כמה שעות נסיעה מאוראיפור נחבאים הארמונות הלא מוכרים של דונגריפור, שושלת

מסוגננים, אחוות ציד שהפכו לשמורות טבע ועוד. חלק מהקומפלקסים שנבנו על-ידי המהראג'ות הם מהגדולים ומהמפוארים ביותר בעולם. הרבה מאוד משכיות החמדה המפוארות, שנותרו בידיים פרטיות, הוסבו במרוצת הזמן למוזיאונים או למלונות מורשת יוקרתיים, שממשיכים להנסיס הון עתק לבעליהם, שבמקרים רבים כלל אינם חיים בהודו, אלא אי-שם מעבר לים.

אודאיפר: ארמון על האגם

הארמון הגדול ביותר ברג'סטן הוא ארמון אודאיפר, הבנוי על גדת אגם מלאכותי שנועד לספק את מימיה של העיר. כמו רוב הארמונות האחרים גם ארמון זה בנוי מדוריים מדורים. חלקו החיצוני שימש כחצר קבלה ציבורית. מעבר לה היו חצרות ואולמות קבלה נוספים, שאליהם הורשו להיכנס בעלי אישורים במוחדם. רק אנשים שזומנו במיוחד או ביקשו פגישה מראש יכלו לפגוש את המלך באופן פרטי.

מעבר לאולמות קבלות הפנים נמצאו מגוריו הפרטיים של המלך, מגורי הנסיכים, היועצים והמשרתים. האגף הסגור והשמור ביותר בארמון היה מגורי הנשים - ההרמון, שנוהל ביד רמה על-ידי אמו של

בונדי: פרחים טריים על הכס

בדרום המדינה נמצאת בונדי, עיירה ציורית רוגעת שמעליה גבעה מבוצרת וחלקים ממנה הם ארמון יפהפה. בשנים האחרונות הוקמו בעיירה שכוחת האל הזו כמה בתי הארחה נחמדים ומלונות מורשת צנועים. חלק מקסמם הוא בהיותם ממוקמים בלבה של העיירה העתיקה.

פסלים של שני פילים השעונים חרק כנגד חרק ניצבים מעל שער הכניסה המרכזי לארמון. מעבר לשער מדוריו השונים של הארמון המתגלים זה אחר זה. גם כאן נשקפים גופים יפים על העיירה ועל האגם המלאכותי, וגם כאן חלקים מהארמון מצוירים בצבעים עזים וחיים. אם רק מתמול המול יסכימו שומרי המקום (בתמורה לכמה מעות) לפתוח עבורכם מעין מעבר סתרים, המקצר משמעותית את הדרך מאגף אחד של הארמון למשנהו. באולם הקבלה של הארמון ניצב עדיין כס השיש המפואר. אמנם השטיחים והכסות הרקומים כבר אינם, וגם המהראג'ה אינו מגיע עוד לשבת כאן, אבל מדי יום מונחים כאן פרחים טריים כמנחה עבורו, כאילו בכל רגע הוא ישוב.

g@globes.co.il

משמאל: חלון מעשה סבנה בארמון ג'אליסמר. מטה: פסיפס סוויס באודייפור

ג'ודהפור: תחרה של אבן

על הגבעה החולית שבשיפוליה בנויה העיר ג'ודהפור מתנשאות חומותיו הכבירות של מבצר מהרנגאר, הגדול במצודות המדינה. עד לפני שנים לא רבות קיננו בחלקיו העליונים נשרים שלא ידאו את קרבת המבקרים. כיום נותרו כאן רק כוורות ענק תלויות, המעטרות את כל המונמנטים הקרומים בהדרו.

ניתוב. ניתוב

לצד הנופים הנפלאים של בתיה הכחולים של העיר, הנשקפים מחומותיו, יש בארמון זה עושר אדריכלי ואמנותי רב. חלק ממבני האבן בארמון גולפו בקפדנות ובעושר כה רבים עד שהם נראים כמעשה תחרה. בגלריות השונות מוצגים אפריונים, סקסטילים יוקרתיים, עריסות ניתוב מהודרות, ציורי מיניאטורות, כלי נשק מעוררי סקרנות ופלצות כאחד ועוד. הסידור בארמון אינו שלם ללא ביקור במרומי חומותיו של המבצר, שם נחבאים להם תותחים דוממים.

מורכב במיוחד הוא שער הטווס, שעשוי כולו ממודלים מוקטנים של טווסים המקיפים את הפתח. כל אחד מהם כמו הופך לנוצה במניפת זנבו של טווס גדול יותר. "גופר" של הטווס אינו אלא מי שניצב בשער. בחצר הארמון ניצבים כלי הכסף הגדולים ביותר בעולם, שכל ייעודם היה להוביל מי גנגס עבור המהראג'ה בעת מסעותיו ללונדון.

מצפון לעיר נמצא הארמון הקדום של מלכי העיר, שבניגוד לארמון העיר נבנה במרומי הר וסביבו מערכי הגנה עצומים. אל הארמון הזה ניתן להעפיל על-גבי פילים, ובכך לשחזר במשהו את החוויה המלכותית. ארמון זה ריק לחלוטין מרהיטים ומוצגים, ובכל זאת יופיו רב: יש בו סככות אבן מיוחדות, עמודים מגולפים וציורי קיר. גולת הכותרת היא גנים הבנויים במתכונת פרסית (שבילים ותעלות מים צולבים, וכינרים ערוגות נמוכות בשלל צורות), אגף שיבוצי המראות והמקדש לאלה קאלי, שער היום נוהג המלך לפקוד אותו מידי שבוע, ובו גילופי שיש כגוני ירוק וחום, היוצרים שני עצי נבנה במראה ריאליסטי לחלוטין.

קטנת חשיבות. בעבר חיו בני המלוכה בארמון בראשו של הר, שיחודו בכך שכל קומותיו מצוירות. התוצאה היא מבוך רב קומתי מסחרר כעושר גוונים ומוטיבים. הציורים מתארים סצנות מחיי הארמון ומבארות סיפורים מיתולוגיים של אלים ושל אלות.

במגוריו הפרטיים של המלך עדיין ישנו ארון קיר תמים למראה שכל חלקו הפנימי כספר לימוד מאויר ומפורט המלמד דרך גבר באישה. למרגלות הארמון הכפר שבו מבנים קרומים רבים, ובשוליו, על גדות האגם, ניצב ארמון החדש של מלכי המקום, שהסכו אותו למלון רב קסם שבו כל חדר שונה מהותית מרעהו.

ג'איפור: לארמון על גב פילים

בג'ייפור ובסביבתה נמצאים כמה ארמונות גדולים. המוכר שבהם הוא ארמון העיר שהוקם בלבה של העיר החדשה במאה ה-18. גם ארמון זה משמש בחלקו כמוזיאון ובחלקו למגוריה של המשפחה המלכותית. יש כאן מוזיאון לפריטי לבוש, לכלי נשק ועוד. יפה במיוחד היא חצר פנימית שבה כל שער מעוצב בסגנון שונה.

